

SZERKESZTŐI IRODA:

Balmazgyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét
illető közlemények címzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Évesre 16 frt. v. 82 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Hétre 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt. v. 8 korona.

Egyes száma ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vásár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centimetryni tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők
és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyitlári cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A gabonaárak hanyatlása.

Olvasóink bizonytalansággal figyelemmel kísérték a nemzetközi gazdasági kongresszus áttekintését. Az ott történt felszólalások reprodukálását tehát mellőzhetjük folytán.

Gazdánk bajai a napirendről egy-egy sem kerülnek sajnós le, és így lesz alkalmunk a kérdésekkel több-nyire foglalkozni.

Ezuttal kizárólag a gabona árak hanyatlásáról szólnunk, mellőzve minden egyéb kérdést.

A gabona alacsony árát, elsősorban a termelés nagymértékű fejlesztésének és másodsorban a tökéletessé vált közlekedési viszonyoknak, vagyis az olcsó szállítási díjaknak tulajdonítjuk.

Az 1874-iki esztendő ép úgy, mint az 1884-iki is nagy változást hozott a gabonaárakban. Egyszerre lefelé fordult az árak; 1874-ről 1875-re Budapestén is 3—4 forinttal hanyatlott a buza ára s azután néhány éven át ismét megszilárdult, de csak azért, hogy annál inkább meg legyen a hajlandóság a reakción. 1880-tól 1883-ig még igen jó árakat jegyeztek, de már a következő 1884. évben nagy árhanatlás állott be s azóta is az újabb években folytonosan az ársökkenés, mely a múlt évben érte el tetőpontját.

Különösen a tengerentúli államok mehezítették meg az európai gazdák helyzetét.

Mindamellett nem annyira Amerikától kell félnünk, mint inkább Oroszországtól!...

Ujabbban ugyanis az európai exportra is termelő államok több feles terméket termelnek, mint a mennyit hajdan az amerikaiak, illetve a tengerentúli államok termeltek.

Hajdanában nagy szó volt, ha az amerikai termést évenként husz millió hektoliterrel nagyobbra becsülték, mint a szükségletet. Ma pedig például az orosz birodalomnak búzatermése száz- és százhetven millió hektoliter között ingadozik s ennek nagyrésze európai piacokra kerül.

Amerikától tehát nincs mit tartanunk, mert Amerika mihelyt észre vette az orosz export nagy voltát, azonnal megszorítja gabona termelését, hogy több területet fordíthasson takarmányainak termelésére.

Az állattenyésztés fölkarolásával

kezdték meg az amerikaiak az új utat, s ezen a téren meglehetősen szép haladást is mutatnak már föl.

Ugyanebben az irányban mutatnak hajlandóságot az ausztráliai és a délamerikaiak is arra az okra támaszkodva: hogy Európában mind kevesebb gabonára lesz szükség, a mint az orosz gabona termelés — a kaukázuson túl, Szibériában is megnyílik.

S Magyarország mit szóljon a fejlődésnek ez irányhoz!...

Ilyen körülmények között idővel még nehezebb szerepünk lesz nekünk is, ha a szibériai vasutvonal teljesen kiépül s ha már Szibéria is benépesül.

A bevándorlás szibériába már most is igen nagy arányú, évenként megközelíti a százezer lelket, tehát még mielőtt a nagy vasút megnyílt volna, már is huzódik Szibéria belsejébe a nép, mert ott állítólag óriási termőképes területek fekszenek paragon.

De ha ez így van, miként segíthetünk magunkon?...

Más választ nem adhatni, mint önálló vámterülettel.

Ausztria iparának védelme miatt nagy vámköszörvények a külföldi ipar produktumok után, a mire az meg azzal felelt, hogy gabonánkra vetett magas árt. De az orosz gabona olcsón meggy, mert hason kedvezményben részesíti a külföldi ipart, lévén az övé nagyon gyarló.

Gabona konkurrens európai államok: Oroszország, Magyarország, Románia, Szerbia, Bulgária.

Ellenben gabona vételre rá van szorulva: Ausztria, Belgium, Dánia, Franciaország, Görögország, Anglia, Németalföld, Németország, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Svájc, Svédország-Norvégia, Törökország.

A gabonát áruló öt európai államban a buza és általában a gabona-termés oly mesés arányban növekedett, hogy évről-évre származó termés fölösleg jelentékenyebb, mint az összes tengeren túli államok összes gabona fölöslege.

A sok számközlés unalmas léve az olvasóra, elég ennek feltüntetésére ha csak azt említem meg, hogy ez az öt állam egészen normális években már kétszáz millió métermázsza fölösleges gabonával — többnyire búzával — rendelkezik.

Holott az amerikai egyesült álla-

mok, Dél-Amerika, Kelet-India és Ausztrália, azaz a számot-tevő szintén export, de tengerentúli államok összes feleslege egy-egy évi termelésből alig üti meg a száz millió métermázsát.

Nekünk tehát okvetlen fel kell vennünk a küzdelmet Oroszországgal, és ez más nem lehet, mint kedvezményes szerződést kötni a gabonára szoruló államokkal.

Jelenben piacunk csak Ausztria!... De ez sem biztos, mivel Ausztria már beereszté az orosz búzáat és így onnét is kiszorulunk, illetve kevesebb a kilátás a buza tudására, az orosz konkurencia miatt.

Ausztria hűtlen lett hozzánk. Védelmi iparát, de azért az orosz gabnát beengedné kedvezményes szerződéssel.

Ellenben mi az osztrák ipar védelmiért, egy gabonára szoruló állammal sem köthetünk kedvezményes vásmszerződést.

Ennek pedig végeredménye az lesz, hogy gabonánkon nem tudva tud adni, még lejjebb fog szállani az ára.

Kedvezményes vásmszerződésekkel is érezni fogjuk a gabona árak hanyatlásának káros voltát. Ezen miként segíthetni, még senki receptet nem tudott ajánlani, nem maga a nemzetközi gazdasági kongresszus sem.

De ha ez önálló vámterületet ki nem vivjük, akkor azon még irtóztatóbb csapás fogja érni a magyar gazdákat, hogy nem lesz elég piacuk gabonájuk értékesítésére, és még jobban fog leesni gabonánk ára.

Ez pedig egy lesz az ország tönkre menésével, tekintve, hogy Magyarországnak még most is földmívelő országa.

Mibe kerül az új rend?

Budapest, szept. 23.

Az „Alkotmány” írja:

A liberális egyházpolitikai reformok egyik előnye, úgy mondták annak idején, azok olcsósága. Egy kirajzárral sem fog többé kerülni 800 ezer forintnál, érveltek mellette a képviselőházban a miniszterek. Azóta elmúlt másfél év, s a költségek megnövekedtek: 979.354 forint, legalább ennyi van felvéve a jövő évi költségvetésbe. Persze e mellett legalább hatszor annyira tehető az anyakönyvezetés költségeiből a községek vállaira nehezedő teher, úgy, hogy tulzás nélkül 6—7 millió forintra tehetjük az ország összes állami anyakönyvezését.

6—7 millió! mi ez nekünk, mikor any-

nyi a pénzünk, hogy azt sem tudjuk, hogy hova tegyük! Alig pár ezer tanítónk nyomorog 300 forint minimumon.

A költségvetésnek az állami anyakönyvekre vonatkozó tételét kivonatolva a következőkben közöljük:

1897. évre előirányoztatik	frt
	979,354
1896. évre megszavazott hitel	878,236
mutatkozik több szükséglet	101,118
indokolandó többlet	98,758
Ezen többletszükséglet a következő tételekből alakul:	
Az anyakönyvi felügyelők fizetése és lakpénzeire a múlt évben megszavazottal szemben	49,596 frttal
előirányoztatik	54,224 frt
tehát több	frttal 1,658
Az anyakönyvvezetők és helyetteseik tiszteletdíjaira megszavazott	740,000 frttal
szembe előirányoztatik	820,000 frt
tehát több	80,000
Az anyakönyvvezetőknek járó statisztikai illetékekre	25,000
frt irányoztatik elő.	
Ezen — a költségvetésben eddig nem szerepelt — összeg folytélét azon körülmény tette szükségessé, hogy az anyakönyvvezetők az anyakönyvi bejegyzések alkalmakor minden egyes születésről, házasságról és halálesetről külön statisztikai lapot állítanak ki, a mely lapok az országos népmozgalmi adatok összeállításánál alapul szolgálnak. Minden egyes statisztikai lapért az anyakönyvvezetők 2 krajczár illetékben részesülnek.	
Az anyakönyvi felügyelők napi-díjai és költségeire a múlt évben megszavazott	21,000 frttal
szembe előirányoztatik	25,000 frttal
tehát több	4,000 frt
Az anyakönyvi felügyelők iroda kezelési átalányora	7,600 frt
Az anyakönyvi kivonatokat fordítási díjainak költségeire	500 frt
A többletszükséglet tehát	11,758 frt
Ellenben kevesbeedik a szükséglet a nyomtatványokra előirányzott összegnél	20,000
és így a valódi többletszükséglet, mint fent	98,758 frt

Az interparlamentáris konferencia.

Budapest, szept. 24.

(Saját tudósítónktól.)

A mint táviratomban jeleztem, a legnagyobb érdeklődés mellett nyílt meg ma az interparlamentáris konferencia a Múzeumban levő főrendház üléstermében.

Jóval a konferencia megkezdése előtt az egész nagy terem megtelt a különböző nemzetek képviselőivel, kiket nagyon meglepett Munkácsy „Honfoglalás” képe s igen sokan nagy elragadtatással beszéltek a magyar művész e nagybescu alkotásáról.

A karzatokat nők foglalták el, többnyire a konferenciára jött küldöttek nejei és családtagjai.

A mai konferencia tulajdonképpen csak üdvözlő beszédekből állt, mert mindegyik nemzet képviselője felszólalt s üdvözölte a magyar nemzetet.

A beszédek közül nagy hatást tett Norvégia küldötte, ki a legnagyobb elismeréssel és elragadtatással beszélt a magyar nemzet haladásáról és dicsőségéről.

A kormány részéről három miniszter jelent meg: Perczel, Wlassics és Darányi. A magyarok közül Apponyi és Szilágyi Dezső nagy lelkesedéssel fogadták a vendéget. Apponyi megérkezése után a külföldiek közül igen sokan körülvették s hosszasan beszélgettek vele.

11 óra járt az idő mikor Gobat svájci küldött felment az elnöki emelvényre s meleg szavakkal üdvözölte a megjelent küldötteket.

Ezután bejelentette, hogy a delegáltak értekezlete az interparlamentáris konferencia elnöke Szilágyi Dezsőt választotta meg. A zaps taps hangzott fel ezután, melynek lecsillaputával Gobat kihirdetett, hogy a konferencia közfelkiáltással elnöké Szilágyi Dezsőt választotta meg, a kit felkért, hogy foglalja el az elnöki széket.

Szilágyi Dezső, a ki eddig az egyik miniszteri székből állt, mosolygó tekintettel, — csakugy, mintha a képviselőház ülésének megnyitására sietett volna, lassu léptekkel felment az emelvényre. Rövid beszédében megköszönte ezután azt a kitüntetését, hogy őt választották meg az interparlamentáris konferencia elnökévé. Felkérte a konferencia tagjait, hogy támogassák őt elnöki működésében. Viharos taps volt szavaira a válasz.

Az elnök felhívására most

Perczel Dezső emelkedett fel helyéről és francia nyelven üdvözölte a magyar kormány nevében az interparlamentáris konferencia tagjait, örömet fejezve ki, hogy éppen most, a magyar nemzet ezredéves ünnepének fontos alkalmból látogattak meg bennünket. Annak a reményének adva kifejezést, hogy a konferencia munkásságát a legjobb siker fogja koronázni, azzal zárta be beszédét: Soyez bien venu! Isten hozta önöket!

A konferencia nagy lelkesedéssel hallgatta a belügyminiszter szavait, mire az elnök javaslatára megválasztották alelnökké: Baar (német), Pirquet báró (osztr.), Beernaert

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1896. szeptember 24.

Az élet határán.

Leheveredett a puha föbe. Egy vén tölgy árnyékát nézte ki pihenőül. Teste fáradt volt már a hosszú és czéltalan bolyongástól, a lelke meg azoktól a sötét gondolatoktól, a melyek egész világját eltöltötték.

Leheveredett a puha föbe és gondolkodott. Komoly, nagy gondok gyötörték; válságos az élet és a halál között.

Ifjú volt, alig husz éves, de lelke látomásig megtört földalta a hitet, a reményt. Pedig körülötte szép volt az élet.

Virágok nyíltak, tarka virágai a teljes pompájában levő tavasznak s a virágok illattal töltötték meg a levegőt.

Közelében egy pajkos méh-lovag zümögött szerelmi vallomást a kankalinnak s háta mögött, a rekettyebokorban az erdő szíve ünnepelt ki bánatos panaszt.

Gondolkodott... Meghalni fiatalon! Itt hagyni a életet, a mely kitudja, talán még üdvöt, boldogságot kínál.

De nem, ennek meg kell lenni! Hiszen számára semmi élvezetet nem nyújt az élet, sőt örvénybe viszi, sötét, mély örvénybe, a mely eltemeti hitét s a boldogsághoz fűzött reményét.

Kis elefántcsont keresztet vesz elő s elméli hosszasan.

Egész lelkével csügg a kis keresztben.

Boldog, édes emlékek fűzik hozzá, emlékei a gondtalan, vidám gyermekéletnek.

A kis keresztet abba a csendes zárdában kapta, bérmaajándéknál a fejedelemasszonytól. Ez a kis emlék földézi lelkében gyermekéveit... Ott futkározott a zárdá hűs kertjében s pajkos volt ő is, mint a többi gyermekek. Leszedték az éretlen barackot s a jó Inocencia nővér mindezekért csak azzal büntette őket, hogy déiben nem kaptak a vajás puffancsból.

Mintha bizony vajás puffancs nélkül nem lehetne vidám és boldog a fiatal leány szív!

Egyszer aztán, egy szép tavaszi napon — még nem is olyan régen — négylovas hintó állt meg a zárdá előtt.

Komoly, büszke férfi szállt ki belőle, a ki sokáig nagy titokban beszélgetett a fejedelem asszonnyal.

Őt is behívták az elfogadó terembe s a fejedelemasszony azt mondta neki, hogy az a búzke ur az ő nagybátyja.

Később a jó Inocencia nővér hívta félre és azt mondta neki, hogy el kell hagynia a zárdát, úgy kívánja ezt a nagybácsit, — a ki érte jött, hogy magával vigye.

Eleinte sirtak mindnyájan s a fejedelem asszony, a ki pajkosságáért évek óta csak korholta, most nyájas lett hozzá, nagyon nyájas.

Megölelte s „édes nyermekem”-nek szólította.

Azután befűtették őt a négylovas hintóba, a komoly, büszke ur — nagybátyja

mellé s a diszes fogat fényes kastélyba fordult be vele.

— Nem tudta, hogy hol van. — Egész multjáról csak annyit tudott, hogy gyermekkor óta a zárdában növekedett, a jó nővérek szeretetteljes bánásmódja mellett s azt is tudta, — hogy szülei nincsenek, — hogy árva.

A czacska komorna beszélte neki az első este ott a fényes kastélyban, hogy férjhez fog menni, azért hozták haza a zárdából és hogy vőlegénye a szomszéd birtokos, a dugdagdag Cserjés gróf, a ki egy kissé kopasz is már és eddig két feleségét temette sírba.

Azt is a czacska komorna mesélte neki, hogy az a fény, a pompa, a mely körülveszi, nem őt illeti meg, mert boldogult édes anyja, a méltóságos asszony a férje halála után pazarul élt s a nagy birtokon most több az adósság, mint a mennyit megér.

Cserjés gróf a hitelező; ezért kell mindenáron feleségül mennie hozzá, mert különben ma-holnap dobra ütök a fényes kastélyt, a nagy birtokot.

Az első álmatlan éjszaka után bemutatták a vőlegényének, Cserjés grófnak. Ekkor látta, hogy a czacska komorna igazat mondott, mert a gróf már túlhaladta a negyvenet s e mellett utálatos konfidens ember volt.

Sokáig tépelődött magával, hogy mit tegyen. Ha Cserjés gróf neje lesz, összetépve a sok szép reményt, a melyet életéhez fűzött s a melyek olyan sok üdvöt ígértek számára az életben,

Nem, nem, ez nem lehet, inkább maga tépi szét a láncot, a mely ehhez az emberhez fűzi. Azért jött ide az erdő ölébe, hogy lecsendesítse lázadó szívét, agyát.

Igen neki meg kell halni, hiszen az élet számára rosszabb a halálnál! Kis revorvert vett elő a zsebéből. Ime itt, ez a kis szerszám jelöli ki az élet határát s az a kis sötét folyó az országot egy szebb hazába.

De vajjon mit hoz a jövő, ha egyszer belenézett abba a sötét folyóba. Lesz-e boldogság abban a világban, a melyről még semmit sem tud s a melyről a jó nővérek a csendes kis zárdában azt tanították, hogy ott üdv, jólét fakad?

Eszébe jutott a tanítás, hogy az öngyilkosság bűn, nagy bűn az örökkévaló ellen, a kinek egyedül van joga az életünkhöz, a ki egyedül rendelkezik felettünk, Eszébe jutott és könnyű lopozott a szeméibe.

Olyan volt, mint a fehér lilomszáll, a melyeknek a helyében még csillog a hajnal csókja, a harmatecepp. — Eszébe jutottak a jó nővérek, a kik ezt tanították s nagy keserűség fogta el a szívét.

Szeretett volna visszatérni a csendes kis zárdába, fölyenni a szent ruhát, a tisztaság, az ártatlanság jelképét s ott élni velük örökké csendben, zavartalanul.

De mást írt elébe a sors. Az ő utja másfelé vezet; sötét országba, a honnan nincs visszatérés!

A kis keresztet zsebkésével fölszurta a vén tölgy oldalára s a kis revorvert a szívéhez szorította.

Még egy pillantás a mosolygó tájra, a szép világra, a mely neki csak szenvedést, kint terem és csött... a ravasz lecsapott.

A szép leány hanyatt dőlt a puha fűvön. Látta a halált a maga sötét valójában. Kegyetlen orvosok tüdödarabolják ártatlan testét s azután koporsóba teszik, szűk, hideg koporsóba.

Az emberek könnyezve imát mormolnak fölötte s a pap elmondja a búcsuzótát.

Még egy pillanat s a koporsót leeresztik a sötét sírba. Már hallja a rögök tompa dübörgését, már látja a sir öbléből előkandikáló férgeseket s minden erejét megfeszíti, hogy fölnyissa a koporsó fűdelét.

A szép leány lassan fölnyitja szempiláit és még mindig azt hiszi, hogy a sir öblén van. De lassan magához tér. Körülötte pezsg az élet s már érzi a rét tarka virágainak az illatát.

Már hallja a pajkos méh-lovag zümögését, a mint ez szerelmet vall az illatos kankalinnak s már látja a lenyugvó nap bitoros sugarát, a mint utolsó csókját visszaküldi a hegyek ormának.

Lassan fölemelkedik s körültekint. Ott van mellette a gyilkos fegyver, a kis revolver, de elzárva a töltő vesszővel s nem hiányzik belőle egy golyó sem.

A csalogány új dalra gyújt a rekettyebokorban s dala édes harmóniája olyad össze a pásztortilinkó édesbus nótáival.

Áthatja szívét-lelkét a dal s érzi, hogy újra boldog, hogy megelégedett.

Gamin.

622. (11—100)